

KARTA PRZEDMIOTU

- Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Prawo rodzinne i nieletnich
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Family and Juvenile Law
Kierunek studiów	Prawo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	(jednolite magisterskie)
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne
Dyscyplina	nauki prawne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Wojciech Lis, prof. KUL
---	---------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30 stacjonarne 36 niestacjonarne	V V	5
konwersatorium			
ćwiczenia	30 stacjonarne	V	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Zdanie egzaminu z prawa konstytucyjnego, prawa cywilnego (część ogólna i rzeczowa) oraz prawa karnego materialnego. Znajomość reguł wykładni prawa. Posiadanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zwłaszcza z zakresu prawa konstytucyjnego, materialnego prawa cywilnego oraz prawa karnego materialnego. Chęć zdobycia wiedzy i umiejętności z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich.
-------------------	---

- Cele kształcenia dla przedmiotu**

Wyrobienie umiejętności wykorzystywania źródeł prawa rodzinnego oraz poszczególnych instytucji regulujących stosunki prawne między małżonkami, między rodzicami a dziećmi jak również opieki i kurateli, a także norm regulujących postępowanie w sprawach nieletnich oraz przygotowania do praktycznego ich zastosowania.
Wyrobienie umiejętności interpretacji norm materialnych i proceduralnych w zakresie stosunków prawnych między małżonkami, między rodzicami a dziećmi jak również opieki i kurateli, a także

norm regulujących postępowanie w sprawach nieletnich, stosowanie ich w praktyce oraz uzasadnianie przyjętych rozwiązań.

Wyrobienie umiejętności krytycznej analizy i oceny orzeczeń sądu, przygotowywania pism procesowych, konstruktywnego i etycznego działania i współpracy zespołowej w zakresie stosunków rodzinnoprawnych i prawa nieletnich.

- Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych**

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna miejsce i znaczenie prawa rodzinnego w systemie nauk i ich relacje do innych nauk i dyscyplin naukowych.	K_W01
W_03	Zna i rozumie terminologię prawniczą z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich.	K_W03
W_04	Ma szeroką wiedzę na temat źródeł prawa z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich i hierarchii norm prawnych. Zna szczegółowe uwarunkowania tworzenia prawa i stosowania.	K_W04
W_05	Ma uporządkowaną wiedzę o zasadach wykładni prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich.	K_W05
W_06	Ma znaczną wiedzę dotyczącą cech i funkcji prawa rodzinnego i rozumie zasady ich funkcjonowania. Ma pogłębioną wiedzę o podmiotach uczestniczących w stosunkach prawnych właściwych dla prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich.	K_W06
W_07	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o różnych rodzajach instytucji prawnych. Zna i rozumie uwarunkowania prawne, ekonomiczne i etyczne funkcjonowania wybranych instytucji prawa.	K_W07
W_08	Zna prawne zależności między strukturami organizacyjnymi a instytucjami społecznymi, gospodarczymi w skali krajowej i międzynarodowej. Ma pogłębioną wiedzę w odniesieniu do wybranych struktur i instytucji prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich.	K_W08
W_09	Posiada uporządkowaną wiedzę o rodzajach więzi społecznych oraz o ich kontekście aksjologicznym i wpływie na prawo rodzinne.	K_W09
W_10	Dysponuje wiedzą o metodach i narzędziach pozyskiwania danych właściwych dla prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich, pozwalających opisywać struktury i instytucje prawne	K_W10
W_11	Posiada zaawansowaną wiedzę o normach prawnych dotyczących struktur i instytucji prawnych oraz rządzących nimi prawidłowościach. Identyfikuje w tym zakresie kierunki rozwoju prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich .	K_W11
W_12	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o procedurach prawnych i procesie ich stosowania norm prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz postępowania w sprawach nieletnich	K_W12

W_13	Zna i rozumie aksjologiczny kontekst oraz normatywne i praktyczne skutki przedsiębiorczości.	K_W13
W_14	Dysponuje wiedzą na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju. Zna i rozumie różnorodne uwarunkowania prowadzonej działalności w obszarze prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich	K_W14
W_15	Zna zasady i normy etyczne obowiązujące zarówno w nauce, jak i w przyszłym wykonywaniu zawodów prawniczych	K_W15
W_16	Zna i rozumie pojęcia i zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	K_W16
UMIĘJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi dokonywać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, gospodarczych, analizuje ich powiązania z różnymi obszarami wiedzy prawniczej w relacji do prawa rodzinnego.	K_U01
U_02	Potrafi wykorzystać pogłębioną wiedzę teoretyczną z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich w celu analizowania i interpretowania konkretnych (typowych i nietypowych) procesów i zjawisk prawnych, gospodarczych, społecznych.	K_U02
U_03	Potrafi posługiwać się pojęciami prawnymi w celu analizowania zjawisk prawnych oraz formułowania i rozwiązywania problemów, w obszarze prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa nieletnich.	K_U03
U_04	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę oraz rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i w języku obcym, co najmniej na poziomie B2+), w tym nowoczesnych technologii (ICT)	K_U04
U_05	Posiada umiejętności badawcze obejmujące: formułowanie, testowanie i analizę problemów prawnych, dobór metod i narzędzi badawczych służących opracowaniu i prezentacji hipotez oraz wyników pozwalających na rozwiązanie problemów prawnych.	K_U05
U_06	Posiada umiejętność identyfikowania przyczyn i przebiegu wybranych procesów i zjawisk społecznych, gospodarczych, politycznych, oraz prognozowania ich skutków prawnych.	K_U06
U_07	Potrafi w sposób precyzyjny i spójny formułować hipotezy w specjalistycznym języku prawniczym, na tematy dotyczące prawa rodzinnego i opiekuńczego przy wykorzystaniu różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku nauk prawnych jak i innych dyscyplin.	K_U07
U_08	Potrafi używać specjalistycznego języka prawnego w celu komunikowania się ze zróżnicowanym kręgiem odbiorców, (w tym sporządzania opinii prawnych i pism procesowych) przy użyciu różnych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarze prawa rodzinnego	K_U08
U_09	Posiada umiejętność właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących w celu merytorycznej oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej argumentacji problemów oraz	K_U09

	prezentacji ich w zakresie prawa rodzinnego, w tym w postaci pism procesowych i opinii prawnych.	
U_10	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne funkcje, w tym kierując jego pracami, umie przyjmować i wyznaczać zadania oraz prowadzić debatę. Ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację zadania celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych	K_U10
U_12	Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie w tym uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności, a także ukierunkowywać innych w tym zakresie..	K_U12
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Jest gotów do oceny poziomu posiadanej wiedzy i umiejętności, rozumie znaczenie odpowiedzialnego wypełniania swojej roli zawodowej także w sytuacjach zmieniających się potrzeb społecznych. Uznaje konieczność rozwoju zawodowego.	K_K01
K_02	Uznaje znaczenie wiedzy prawniczej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w różnych zakresach i formach do rozstrzygnięcia dylematów pojawiających się w pracy zawodowej oraz jest gotów do zasięgania opinii ekspertów w razie trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu prawnego.	K_K02
K_03	Potrafi odpowiedzialnie oceniać priorytety służące realizacji określonego lub narzuconego zadania, dbać o terminową i efektywną realizację zadań.	K_K03
K_04	Jest przygotowany do przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej. Potrafi wskazywać i rozstrzygać problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną oraz cudzą pracą i działalnością.	K_K04
K_05	Jest przygotowany do inicjowania i realizacji działań na rzecz interesu publicznego, w szczególności projektów społecznych, obywatelskich uwzględniając aspekty prawne. Potrafi przewidzieć wielokierunkowe skutki społeczne i prawne swojej działalności.	K_K05
K_06	Jest gotów do samodzielnego podejmowania decyzji w oparciu o normy etyczne i prawne, na podstawie krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy.	K_K06
K_07	Odpowiedzialnie wypełnia swoją rolę zawodową oraz zobowiązania społeczne.	K_K07

K_08	Jest przygotowany do działania w sposób przedsiębiorczy. Wykazuje aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia na rynku pracy.	K_K08
------	---	-------

- **Opis przedmiotu/ treści programowe**

Wykład z prawa rodzinnego i nieletnich obejmuje treści zawarte w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym oraz w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich (w ujęciu teoretycznym) oraz ustawach szczególnych wybranych przez prowadzącego w zakresie szeroko rozumianego prawa rodzinnego, rozwijających poszczególne instytucje prawne Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zatem treści wykładu dotyczą w szczególności: stosunków majątkowych i osobistych małżonków; stosunków prawnych między rodzicami a dziećmi – macierzyństwa, ojcostwa, władzy rodzicielskiej, alimentacji; sprawowania opieki i kurateli oraz zagadnienia związane z postępowaniem w sprawach nieletnich takie jak: środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich; postępowanie sądowe oraz postępowanie wykonawcze.

I. Rozkład materiału i przebieg **ćwiczeń**:

- 1) Ćwiczenia organizacyjne (wprowadzenie do tematyki ćwiczeń, przedstawienie rozkładu materiału, wymagań, przebiegu ćwiczeń, określenie warunków zaliczenia i uzyskania wpisu).
- 2) Konstytucyjne podstawy prawa rodzinnego i zasady sporządzania pism procesowych (przedstawianie konstrukcji / wzoru pisma).
- 3) Zawarcie małżeństwa oraz prawa i obowiązki małżonków.
- 4) Ustanie małżeństwa.
- 5) Małżeńskie ustroje majątkowe: ustawowy i umowne.
- 6) Macierzyństwo i ojcostwo
- 7) Władza rodzicielska oraz
- 8) I kolokwium. Piecza zastępcza; kontakty z dzieckiem.
- 9) Przyniesienie (adopcja).
- 10) Obowiązek alimentacyjny.
- 11) Opieka i kuratela.
- 12) Środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- 13) Postępowanie w sprawach nieletnich i jego przebieg.
- 14) Postępowanie odwoławcze i wykonawcze.
- 15) II Kolokwium i podsumowanie zajęć.

- **Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się**

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny; studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_03	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_04	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test

W_05	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_06	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_07	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_08	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_09	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_10	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_11	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_12	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_13	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_14	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_15	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
W_16	Wykład konwencjonalny, studium przypadku; dyskusja	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu; dyskusja, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_02	Analiza tekstu; dyskusja, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_03	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_04	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test

U_05	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_06	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_07	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_08	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_09	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_10	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
U_12	Analiza tekstu; dyskusja, studium przypadku, analiza prawna, metoda projektu	Egzamin – test Zaliczenie – test	Oceniony test
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Obserwacja; dyskusja,	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
K_02	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
K_03	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
K_04	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
K_05	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
K_06	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
K_07	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test

K_08	Obserwacja; dyskusja, metoda projektu	Wymiana poglądów, wypowiedź na określony temat, test	Oceniony test
------	---------------------------------------	--	---------------

- **Kryteria oceny, wagi**

Ocena zaliczenia numeryczna w skali ocen od 2 do 5, ustalana według poniższego schematu:

- a) 91 – 100% bardzo dobry (5.0),
- b) 81 – 90% plus dobry (4.5),
- c) 71 – 80% dobry (4.0),
- d) 61 – 70% plus dostateczny (3.5),
- e) 51 – 60% dostateczny (3.0),
- f) poniżej 50% niedostateczny (2.0).

Forma uzyskania zaliczenia przedmiotu:

I. Wykład: Egzamin

Tryb zajęć prowadzonych stacjonarnie w siedzibie KUL:

Test jednokrotnego wyboru. Zakres zagadnień określony przez prowadzącego na pierwszych zajęciach, wyznaczony ramami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Tryb zajęć zdalnych:

Test jednokrotnego wyboru przeprowadzany na platformie MS Teams lub egzamin ustny na platformie MS Teams polegający na udzieleniu odpowiedzi na 3 pytania. Zakres zagadnień określony przez prowadzącego na pierwszych zajęciach, wyznaczony ramami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

II. Ćwiczenia:

Podstawą zaliczenia ćwiczeń jest obecność i aktywność na zajęciach oraz przystąpienie do 3 kolokwiiów – **test** jednokrotnego wyboru. Dwóch zapowiedzianych wynikających z harmonogramu zajęć oraz jednego niezapowiedzianego, którego treścią jest materiał będący przedmiotem ćwiczeń bezpośrednio je poprzedzających. Uzyskanych z kolokwiiów ocen nie można poprawiać. W przypadku otrzymania 1 oceny niedostatecznej nie ma poprawy oceny, natomiast w przypadku otrzymania 2 ocen niedostatecznych jest obowiązek napisania kolokwium z całego semestru. Każde kolokwium jest oceniane wg powyższych wag ocen.

Ocena końcowa z ćwiczeń jest wyliczana na podstawie średniej arytmetycznej ocen uzyskanych z trzech kolokwiiów organizowanych w ciągu semestru, minus/plus 0,5 stopnia za obecności i aktywność.

Przy wystawianiu oceny końcowej uwzględnia się:

-frekwencję na ćwiczeniach (każda kolejna nieobecność powyżej limitu (dopuszczalne są 2 nieobecności) powoduje obniżenie oceny o 0,5 stopnia odejmowanego od sumy ocen uzyskanych z kolokwiów),

-aktywność na ćwiczeniach (osoby najaktywniejsze w danej grupie mogą mieć doliczone 0,5 stopnia do sumy ocen uzyskanych z kolokwiów).

Tryb zajęć prowadzonych stacjonarnie w siedzibie KUL:

Forma kolokwiów: pisemna lub ustna

Tryb zajęć zdalnych:

Forma kolokwiów: przeprowadzona pisemnie bądź ustnie na platformie MS Teams.

- **Obciążenie pracą studenta**

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60 stacjonarne/36 niestacjonarne
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90 stacjonarne/115 niestacjonarne

- **Literatura**

Literatura podstawowa: T. Smyczyński, M. Andrzejewski, Prawo rodzinne i opiekuńcze, Warszawa 2020. J.M. Łukasiewicz, R. Łukasiewicz, Prawo rodzinne, Warszawa 2021. A. Grześkowiak, Prawo nieletnich, Warszawa 2020. P. Górecki, V. Konarska-Wrzosek, Postępowanie w sprawach nieletnich. Komentarz, Warszawa 2019.
Literatura uzupełniająca: Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, red. naukowa Magdalena Habdas, Mariusz Fras, Warszawa 2021. J. Gudowski, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Orzecznictwo. Piśmiennictwo, Warszawa 2021. H. Haak, A. Haak-Trzuskawska, Pisma procesowe w sprawach rodzinnych z objaśnieniami i płytą CD, Warszawa 2021. W. Lis (red.), Bezpieczeństwo rodziny wobec współczesnych wyzwań, Lublin 2021. K. Gromek, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. Warszawa 2020. A. Bieliński, M. Pannert, Prawo rodzinne, Warszawa 2019. N. Szok, R. Terlecki, Prawo rodzinne i opiekuńcze. Praktyka, orzecznictwo, kazusy, Warszawa 2019. K. Gromek, Prawo rodzinne dla sędziów i pełnomocników, Warszawa 2018. S. Wawruch, Spadki i prawo rodzinne. Pytania, kazusy, tablice, testy, Warszawa 2018. J. Łukasiewicz, M. Załucki (red.), Prawo rodzinne i spadkowe wobec współczesnych zjawisk technologicznych i społecznych, Toruń 2018. A. Flisek, Spadki i prawo rodzinne. Pytania, kazusy, tablice, testy, Warszawa 2017. G. Jędrejek, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Warszawa 2017. J. Łukasiewicz, A. Arkuszewska, A. Kościółek (red.), Wokół problematyki małżeństwa w aspekcie materialnym i procesowym, Toruń 2017. J. Ignatowicz, M. Nazar, Prawo rodzinne, Warszawa 2016. J. Strzebinczyk, Prawo rodzinne, Warszawa 2016. K. Trynieszewska, Prawo rodzinne, Warszawa 2016.

